EESTI KEELE TEISE KEELENA PÕHIKOOLI LÕPUEKSAMI ERISTUSKIRI 2016

1. Põhikooli lõpueksamite eesmärgid

Haridusministri 15. detsembri 2015. a määruse nr 54 „Tasemetööde ning põhikooli ja gümnaasiumi lõpueksamite ettevalmistamise ja läbiviimise ning eksamitööde koostamise, hindamise ja säilitamise tingimused ja kord ning tasemetööde, ühtsete põhikooli lõpueksamite ja riigieksamite tulemuste analüüsimise tingimused ja kord" järgi on võõrkeele lõpueksami eesmärgid järgmised:
1) anda õpilasele, vanemale, koolile, kooli pidajale ja riigile võimalikult objektiivset ja võrreldavat tagasisidet õppimise ja õpetamise tulemuslikkusest ning sellest, milline on kooli panus õpilaste edasijõudmisse;
2) selgitada, kuidas õppe tulemuslikkus ning kooli panus õpilaste edasijõudmisse on ajas muutunud;
3) anda riigile informatsiooni hariduspoliitiliste otsuste tegemiseks;
4) toetada riikliku õppekava rakendamist ning suunata eksami sisu ja vormi kaudu õppeprotsessi;
5) teha otsus õpilase põhikooli lõpetamise kohta.

Eesti keele teise keelena ühtne põhikooli lõpueksam kontrollib kirjutamis-, kuulamis-, lugemis- ja rääkimisoskust ning keelepädevust. Lõpueksam toetub õppekavale ja Euroopa keeleõppe raamdokumendile ning vastab ligilähedaselt Euroopa Nõukogu keeleoskustasemete süsteemi B1-taseme kirjeldusele.

2. Põhikooli lõpetaja õpitulemused võõrkeeles

Kirjutamisel oskab kirjutada lihtsat seotud teksti: isiklik kiri, õnnitlus-, tervitus-, tänukaart, küllakutse, teade, lihtne tarbekiri, (kirjeldav, jutustav) lühiessee, lühireferaat.

Kuulamisel mõistab dialoogi või monoloogi vormis esitatud kõnet; mõistab meedias edastatavat teavet; eristab kuulatud teabe-, tarbe- ja meediatekstis detaile ja fakte.

Lugemisel järgib valjusti lugemisel häälduśnõudeid; loeb eesmärgipäraselt, mõistab loetu sisu; loeb tundmatut teksti ja saab sellest sõnaraamatu abil aru; leiab teavet teatest, juhisest, kuulutusest, sildilt, viidalt; eristab olulist teavet ebaolulisest; eristab muutevorme ja sõnadevahelisi seoseid.

Kõnelemisel tuleb toime igapäevastes suhtlusolukordades, kasutades sobivat stiili; edastab kirjaliku ja suulise teksti sisu; kasutab ainekava temaatikaga seonduvat sõnavara, jutustab teksti ja süžeelise pildi(seeria) järgi; kirjeldab nähtut, loetut, kogetut; teeb kokkuvõtet kuulatust, loetust, nähtust; kasutab põhilisi eesti keele grammatilisi struktuure.

3. Põhikooli eksami ülesehitus

Eesti keele teise keelena põhikooli lõpueksam koosneb kirjalikust (kirjutamine, kuulamine, lugemine, keele struktuur) ja suulisest (rääkimine) osast.

Eksamiosa	*Kestus*	*Max punkte*	*Ülesannete / üksikküsimuste arv*

I osa	**Kirjutamine**	40 min	20	*2*
Paus, õpilased eksamiruumist ei lahku.				
II osa	**Kuulamine**	35 min	20	*4 / 25*
III osa	**Lugemine**	30 min	20	*3 / 20*
IV osa	**Keele struktuur**	30 min	20	*2 / 25*
KOKKU:	**Eksami kirjalik osa**	**135 min**	**80**	*11 / 70*
V osa	**Suuline osa**	15–18 min	20	*2*
KOKKU:	**Kirjalik ja suuline osa**	**150-153 min**	**100**	*13*

4. Põhikooli lõpueksami ülesanded ja mõõdetavad oskused

Osa	Ülesanded	Mõõdetavad oskused
I Kirjutamine	küsimustikule vastamine/põhjendamine (var A); kaardi või teate kirjutamine, küllakutse kirjutamine (var B), (*u 45-50 sõna*)	üldine kirjalik suhtlus (küsimustikud, teated, sõnumid)
	isiklikku laadi kiri; jutukese kirjutamine etteantud teemal sisupunktidest lähtuvalt (*u 100 sõna*)	kirjaliku teksti loomise oskus (olulise info edastamine konkreetsel teemal)
II Kuulamine	valikvastustega ülesanne (vastuse valimine kolme pildilise või sõnalise variandi hulgast)	tekstist üldine arusaamine ja olulise info mõistmine
	valikvastustega ülesanne (õige-vale)	teksti mõttest arusaamine, olulise info mõistmine
	valikvastustega ülesanne (var A: küsimusele vastuse valimine kolme variandi hulgast; var B: poolikule lausele sobiva lõpu valimine)	teksti mõttest arusaamine, olulise info mõistmine
	lühivastustega ülesanne (lünga täitmine kuuldu põhjal)	teksti mõttest arusaamine, olulise info mõistmine
III Lugemine	valikvastustega ülesanne (vastuse valimine kolme variandi hulgast)	teksti detailse mõistmise oskus, üldine lugemisoskus
	vastustepangaga lünkülesanne (vastuse valimine sõnade pangast)	teksti üldine lugemisoskus, sõnavara tundmine
	valikvastustega lünkülesanne (tekstiosa sobitamine lünka)	teksti ülesehituse ja tekstisiseste seoste mõistmine, üldine lugemisoskus
IV Keele struktuur	valikvastustega lünkülesanne (vastuse valimine kolme variandi hulgast)	sõnavara ulatus, sõnakasutuse täpsus
	lühivastustega lünkülesanne (õige sõnavormi moodustamine)	grammatiliste vormide moodustamine, õigekiri
V Rääkimine	pildi kirjeldamine ja vestlus pildi teemal	üldine suuline suhtlus (pildi ja kogetu kirjeldamine, arvamuse esitamine)

	dialoog (rollimäng)	üldine rääkimisoskus (vestlus, infovahetus, küsitleja vastaja roll, teabe küsimine)

** Kuulamisosa kuulatakse kaks korda.*
** Lugemisosa kogupikkus on u 750 sõna.*
** Rääkimisosa algab sissejuhatava vestlusega, mida ei hinnata.*
** Suulise osa vastused salvestatakse.*

5. Tekstitüübid ja allikad

Tekstide valikul on lähtutud põhimõttest, et teksti keeleline raskus ja teema sõltuks eksaminandide taustast ehk vanusest, haridusest, huvialadest jne. Kasutatakse autentsetest allikatest pärit tekste, mida on adapteeritud tasemele kohaseks.
Kuulamisülesannete tekstideks võivad olla raadiouudised, argivestlused/keskustelud, teadaanded/lühisõnumid, juhised, intervjuud, ülevaated. Lugemisülesande tekstideks võivad olla kirjad ja teated (erakirjad, teadaanded, lühisõnumid); meediatekstid (uudised, artiklid/ülevaated, kuulutused, reklaamtekstid, intervjuud); juhised; ilukirjanduslikud tekstid.

6. Hindamine

Eesti keele teise keelena ühtset põhikooli lõpueksamit hindab haridus- ja teadusministri käskkirjaga kinnitatud hindamiskomisjon. Hindamisel lähtutakse eksameid ettevalmistava komisjoni koostatud hindamisjuhendist.
Eksamitöö iga osaoskuse eest on võimalik saada 20 punkti. Kuulamis- ja lugemisosa ning keele struktuuri osa hinnatakse võtme järgi.
Kirjutamisosa hindavad keeleseaduse alusel haridus- ja teadusministri käskkirjaga kinnitatud hindajad, kes on läbinud standardiseerimiskoolituse. Ühte tööd hindab kaks hindajat. Hindamisel lähtutakse hindamisjuhendi kriteeriumidest, mille järgi arvestatakse ülesande täitmist ja teksti sisu (skaalal 0-5) ning keelekasutust (skaalal 0-5). Kirjutamisosa hinnatakse kolmandat korda juhul, kui esimese ja teise hindaja tulemus erineb 25 protsenti või rohkem. Kolmanda hindamise läbi viinud eksperdi hindamisotsus jääb lõplikuks tulemuseks.
Rääkimisosa (kõik vastused salvestatakse) vastuseid hindavad välishindaja ja lõpueksamikomisjoni kuuluv eesti keele teise keelena õpetaja, kes on osalenud suulise osa hindajate seminaril. Välishindaja on haridus- ja teadusministri käskkirjaga kinnitatud vastava kvalifikatsiooniga õpetaja, kelle ülesanne on hinnata eesti keele teise keelena suulise osa vastuseid ja jälgida eksamikorrast kinnipidamist. Hindamise aluseks on hindamisskaala (0-10). Arvestatakse ülesande täitmise edukust, info vahetamise oskust, ka sõnavara ja grammatika tundmist ning kõne arusaadavust. Rääkimisosa hinnatakse kui tervikut, see tähendab, et ülesande täitmist ja keelekasutust eraldi ei hinnata.